

VSAK DELAVEC IMA PRAVICO DO ŽIVLJENJA

Delavci na železniških progah se naveličali stradanja. — Minimalna mezda znaša 23 centov na uro. — Predložili so svoje zahteve železniškemu delavskemu odboru.

Chicago, Ill. — Železniški delavci organizirani v bratovščini Brotherhood of Maintenance of Way Employees, so po svojem predsedniku F. H. Fljodal predložili svoje zahteve za povišanje mezde železniškemu delavskemu odboru, da se mezda poviša za pet centov na uro. Predsednik je naglašal pred odborom, naj se nikar ne ozira, kaj poročajo trdosrčneži, ki bodo pripovedovali, da so železniške družbe v stiskah. Ampak odbor se naj ozira na to, da delavska družina potrebuje, čevlje, en par kosov več kruha za lačne otroke in en kos kruha več za sestrada-nega očeta in krilo iz bombaževine za delavčovo ženo. Železniški delavski odbor naj ne pozabi, da imajo ti delavci za sabo dve leti stradanja in trdih časov.

Teh delavcev je na ameriških železnih 388,239. Od teh jih zasluži 290,300, t. j. skoraj 75 odstotkov, po \$75 na mesec, 96½ odstotkov jih pa zasluži manj ko \$125 na mesec.

Železniški odbor je čital tudi pisma od drugih mož, ki so znani v javnosti. Izmed teh naj služi sledeče izjave, kako so določili ljudje o takih mezdah:

"Prava nesreča je, da velika transportna industrija plačuje 200,000 uslužbenecem tako nizko mezdo. — C. C. Dill, senator iz države Washington.

"Prav nič se ne obotavljam izreči, da plača \$800 na leto ni prilična in ne zadostuje. — Arthur Capper, senator iz Kansasa.

"Noben človek ne more živeti in prehraniti svoje družine s tako mezdo na dostojen ameriški način. — W. E. Sweet, bivši governor države Colorado.

Ako pomislimo, da taki konservativni ljudje, kot so tukaj navedeni, obsojajo tako mezdo, tedaj bi moralo biti železniške družbe sram, ker jih ne povišajo prostovoljno, ampak se obotavljajo, tako da morajo delavci s svojo zahtevo za povišanje mezde pred železniški delavski odbor.

Od teh delavcev, ki delajo na železniških progah, je osemdeset odstotkov v Ameriki rojenih belopoltnikov. Železniške družbe seveda rade prikazujejo, da so ti delavci večinoma tujcem, Italijani ali pa Mehikanci. Statistika postavlja trditve železniških družb na laž. Ti delavci ne morejo izhajati s takim zaslužkom in zato so prisiljeni za iskati postranskega zaslužka.

ZGODNJA ZIMA UDARILA KROMPIR.

Pol milijona dolarjev škode v Coloradu; 700 vagonov krompirja zmrznilo. Cena poskočila.

Chicago. — Nenavadno zgodnja zima je zelo udarila letošnji pridelek krompirja na zapadu in severozapadu Amerike. Poročila poljedelskega departamenta se glase, da so farmarji v Iowi, Minnesoti in Coloradu najbolj udarjeni. Samo coloradski farmarji poročajo, da imajo \$500,000 škode. Na železniških tirih je 700 vagonov krompirja zmrznilo v zadnjih dveh tednih. Cena krompirja je že poskočila od \$2.50 na \$3 za sto funtov.

Agitirajte za "Prosveto"!

Pregled dnevni dogodkov

AMERIKA.

Slabo plačani delavci zahtevajo pravico do življenja. Dramatični dan v stavki krojaških delavcev.

Proces proti Mitchellu; obtožnica ni bila zavržena. Amerika protestira proti masakru v Damasku.

Zamorci na čikaškem kongresu zahtevajo socialno enakopravnost.

PO SVETU.

Toriji zmagali pri volitvah v Kanadi.

Grki izpraznili bolgarski teritorij; liga je zadovoljna.

Francija je odložila dolg Ameriki; finančna kriza mora biti prva rešena.

Nadaljne podrobnosti o francoskem pokolju v Damasku.

Zdravilo zoper božjast in naduh odkrito v Rusiji.

Protestna stavka v Chilu je končana.

Nova liga narodov se snuje na vzhodu.

Volitve v Kanadi; toriji so zmagali

Konservativci imajo največ sedežev, toda ne pretežne večine. Volilni izid znači carinsko vojno z Združenimi državami.

Toronto, Ont., 30. okt. — Včeraj so bile parlamentarne volitve v Kanadi in Kingova liberalna vlada, ki je bila na krmilu štiri leta, je bila poražena. Vse kaže, da bo Arthur Meighen, vodja konservativne stranke, prihodnji premijer v Kanadi.

Volilni rezultat, kolikor je znano do danes jutraj, je sledeči: konservativci imajo 118 sedežev, liberalci 97, progresivci 20, laboriti 2 in neodvisni 2. Vseh poslancev v kanadski zbornici je 245. Šest mandatov je še dvomljivih.

Kakor kaže izid, imajo toriji največ mandatov, toda ne še absolutne večine. V slučaju, da ne dobe te večine, bodo morali iskati koalicijo, ki pa ne bo bogveka tako stabilna in nove volitve v teku enega leta so neizogibne.

Liberalci so zmagali v provincama Quebec in Saskatchewan, izgubili pa so v Ontariju in Novi Škottiji, kjer so toriji poželi največ zmage. Osem sedanjih ministrov, med njimi tudi premijer Mackenzie King, je bilo poraženih.

Zmaga konservativcev pomeni, da pride ostra carinska vojna med Kanado in Združenimi državami. Konservativci imajo v programu visok carinski zid, s katerim dosežejo, da ameriški farmarji ne bodo mogli tako lahko prodajati preostanka svoje letine v Kanadi kakor ne morejo danes kanadski farmarji v Združenih državah. Kanada že nekaj časa eksperimentira z varstveno carino in dosegla je, da so mnogi ameriški kapitalisti bili prisiljeni zgraditi tovarne v Kanadi in dali so zaslužek kanadskim delavcem. S tem programom so konservativci pridobili farmarje, ki so največja politična sila v Kanadi. Liberalna stranka je za svobodno trgovino.

Delavska stranka v Kanadi, ki se je organizirala pred par leti po zgledu Labor party v Angliji, je vodila agilno kampanjo, toda farmarji so rajši nasledili torijem, ki so jim obljubili visoko carino na ameriško pšenico.

"AMERIKA LEZE HITRO V PEKEL."

Chicago, Ill. — "Billy" Sunday se je na svojem potu v Portland, Ore., ustavil v Chicagu za toliko časa, da je časnikarskim poročevalcem rekel: "Amerika drvi tako hitro v peklo, da je prekosila mejo za hitrost." In ko rekosila mejo za hitrost, je parkrat kihnil in se useknil, je dodal: "Jaz to pripisujem

DRAMATIČNI DAN V STAVKI KROJAŠKIH DELAVCEV

Krojaški delavci se drže trdno. — Velik pohod stavkarjev. — Policija se je poslužila količkov.

New York, N. Y. — Najhujši dan v stavki krojaških delavcev proti tvrdkama International Tailoring Co. in J. L. Taylor & Co., ki imata na Dvanajsti cesti in Četrtri avenuji svoji tovarni, je bil, ko sta se vršili dve masni demonstraciji.

Prva demonstracija se je vršila, ko so delavci kljub sodnijski prepovedi nosili napise, da je stavka pri International Tailoring kompaniji. Policija je rabila proti tem demonstrantom količke na levo in desno. Druga se je vršila eno uro kasneje, ko je v sredi tisočev delavcev korakalo osemnajst predelavcev in 84 delavcev, ki zavzemajo v tovarni važne pozicije.

Prvo demonstracijo je vodil odbor za akcijo, ki je neoficijalen in priporoča, da se naj delavci ne ozirajo na sodnijske prepovedi. Drugo demonstracijo so vodili odborniki organizacije. Ko je International Tailoring kompanija izposlovala zelo ostro sodnijsko prepoved, kar jih je bilo dozdaj izdanih v New Yorku, se je izpremenila taktika delavcev, da se demonstracije vrše proti J. L. Taylor & Co. Tehnično so bile te demonstracije celo odobrene na sodišču, ko je sodnik oprostil stavkovne straže, ki so bile na straži proti tej kompaniji.

V ponedeljek jutraj je stalo kakršnih sedem stavkovnih straž, ki so imele napise, da je stavka pri J. L. Taylor & Co. Policija so jih gledali in se niso ganili, kar si ta družba ni izposlovala. Sodnijske prepovedi. Ta mir ni trajal dolgo časa. Ob pol osmih je prikorakalo par stotin stavkarjev. Nosili so velike napise, da je stavka pri International Tailoring kompaniji. Ta družba je uživala zaščito sodnijske prepovedi, ki jo je izdal sodnik Churchill.

Policija so stopili v akcijo, ko so stavkarji hoteli zaviti na Četrto avenujo. Pričeli so udrihati s količki in suvati s palčmi. Ženske so kričale in bežale na vse strani, ko so pričeli udrihati policiji. Kmalu so bile vrste predrte, a nekaterim se je posrečilo prodreti policijski kordon in nadaljevati s pohodom. Sam Lipsin se je zgrudil nezavesten na tla in odpeljal so ga v bolnišnico sv. Marka. Aretirana je bila Jennie Cohen, toda na sodišču je bila oproščena, ker ni bilo proti nji obtožbe, da je prelomila sodnijsko prepoved.

Ampak pol ure kasneje je pet in osemdeset delavcev izjavilo, da nočejo več delati. Raymond Reiss, podpredsednik in glavni ravnatelj, sin milijonarja, ki lastuje tovarno, je izgubil pamet. Potegnili je samokres, da prisili delavce ostati na delu. Toda zastoj, delavci so odšli in na delu so ostali samo trije delavci, ki režejo obleke. Vseh delavcev, ki delajo še v tovarni, je tri sto. Ali ker so odšli delavci, ki zavzemajo važne pozicije v tovarni, nima tudi teh tri sto delavcev kaj delati. V tej tovarni dela več kot tisoč delavcev v sezoni.

V čikaški tovarni, ki je ravno tako velika, delo popolnoma počiva.

Organizacija skrbi za stavkujoče delavce, ker so delavci v raznih podružnicah naložili prostovoljno izreden assement, dokler traja stavka. Ta prostovoljni assement omogočuje uniji prehraniti stavkarje in njih družine.

boljševizmu in ideji o človeku in pol." In "Billy" je izginil proti drugemu kolodvoru, da sede na vlak, ki ga popelje proti zapadu.

Nova liga narodov se snuje na vzhodu

Turčija je začela gibanje za ligo na vzhodu, ki naj bo protitež za ligo na zapadu. Rusija bo vodila sila.

London, 30. okt. — Danes je prišla vest, da se je v Turčiji pojavilo gibanje za novo ligo narodov, ligo narodov na vzhodu, ki naj tekmuje z ligo narodov na zapadu. Dr. Tefvik paša, turški zunanji minister, je že stopil v razgovor s sovjetsko Rusijo in večjimi narodi v Aziji glede tega načrta.

Kakor dalje poročajo, je Unija sovjetskih republik še odgovorila ugodno. Turkestanke republike v srednji Aziji, ki so v Uniji sovjetskih republik, agitirajo med mongolskimi kani za to ligo. Afghanistan je tudi odgovoril, da vstopi v ligo. Mohamedanci v Indiji so ravno tako zadovoljni z idejo in njih vodja, dr. Anhari, je pred kratkim konferiral s turškimi voditelji o stvari. Vodje gibanja upajo pridobiti Kitajsko in Tibet za vzhodno ligo. Stališče Japonake je še problematično.

Vsi vodilni turški državniki, kot je predsednik Kemal paša, Ismet paša, Jenani bej in Fevri paša, se navdušujejo za načrt.

Zamorski kongres v Chicagu

Zamorci zahtevajo popolno socialno enakopravnost.

Chicago. — V četrtek so delegatje zamorskega delavskega kongresa sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo popolno socialno enakopravnost za temnopolno pleme v Združenih državah.

Resolucija določa, da morajo imeti zamorci enake pravice za vstop v vsa gledališča, restavrate, hotela, čakalnice na železniških postajah in vse druge javne prostore; zakon, ki prepoveduje ženitev med črnimi in belimi, se mora odpraviti; prodajanje in oddajanje stanovanj v najem mora preiti iz privatnih rok v roke javne administracije, ki mora prodajati in oddajati stanovanja onemu, ki prvi pride ne glede na plemenske razlike.

Del resolucije se glasi: "Prvi ameriški zamorski delavski kongres alovno zatrjuje, da bodo zamorski delavci in farmarji odpravili sistem plemenske diskriminacije, vključivši ločenje stanovanjskih distriktov, kol in v javnem prometu."

Zvečer je bil zopet shod v zborovalni dvorani, na katerem je med drugimi govoril tudi Robert Minor, znani komunistični kartunist in člankar.

Koliko zamorcev je zastopanih na kongresu, ni še znano. Direktno je zastopanih pet zamorskih delavskih unij. Ostali delegatje pravijo, da zastopajo "neorganizirane delavce" v tem in tem kraju.

TIHOTAPCI ODVEDLI ZA \$16,000 ALKOHOLA.

Chicago, Ill. — Tihotapci so z dvema tovarnima avtoma in dvema pasažirskima odpeljali za \$16,000 alkohola, ko so ga razkladali na tovarnem kolodvoru North Western železnice. Ampak tihotapci niso odpeljali le tistega alkohola, ki so ga naložili na svoja dva tovarna avta, ampak odpeljali so tudi alkohol, ki je že bil naložen na sedmih drugih tovarnih avtih.

In to se je zgodilo par dni kasneje, ko je načelnik detektivov dal povelje svojim podložnim, da naj preženejo ali ujamajo tihotapske pobojnike, ako pa tega ne morejo izvršiti, naj jih pa postrele.

Ta tatvina alkohola je bila izvršena s pomočjo precejšnjega števila tihotapskih pobožnikov. Govorice se slišajo, da bo aktivnost tihotapskih pobožnikov letošnjo jesen prekosila njih aktivnost v prejšnjih letih.

NOVE PODROBNOSTI O NASKRU V DAMASKU

Francozi so porušili ječo in usmrtili 1200 jetnikov; častniki so ropali prodajalne. Splošna zahteva za odpoklic Sarraila.

Washington, D. C., 30. okt. — Francoska vlada je odgovorila na protest Združenih držav, da bodo Francozi poskrbeli za varstvo Američanov in njihove lastnine v Siriji. Ameriška vlada bo zahtevala odškodnino za uničenje ameriške lastnine v Damasku.

Pariz, 30. okt. — Millerand je včeraj v senatnem odseku zahteval, da vlada odpokliče generala Sarraila iz Sirije. Millerand je dejal, da je Sarrail odgovoren za smrt 3000 francoških vojakov in velik madež na prestižu Francije.

London, 30. okt. — Angleški listi nadaljujejo s poročili o francoskem bombardiranju Damaska in masakriranju Arabcev, Druzov in drugih prebivalcev. Poročila polikajajo očividci, ki so odšli v Jeruzalem, Kairo in druga mesta, kjer so prosti francoske censure.

"The Daily Mail" poroča, da število mrtvih v Damasku bo naraslo na 5000. Na stotine mrličev je pokopanih pod razvalinami zgorelih hiš; na stotine ljudi je bilo sežganih. Približno pravo število žrtev bo znano šele potem, ko se dožene koliko oseb je pogrešanih. Francozke granate so porušile ječo v Damasku in 1200 jetnikov je našlo smrt v razvalinah. Po končanem bombardiranju so francoski častniki in prostaki navalili na prodajalnice in pobrali vse, kar ima večjo vrednost. Tri zlatarje so ropali za \$2,500,000.

Jeruzalemski poročevalci lista "Daily News" javlja, da je samo ena četrtna vseh prebivalcev v Damasku ušla z zdravo kožo. Arabski voditelji so sestavili protest na ligo narodov. Med domačini vse dežele vlada silna ogorčenost. Gorje Francozom, če jih dobe v roke. Pred par dnevi je bilo ujetih sedem senegalskih zamorcev iz francoske armade. Arabci so jih sive pokopali.

"Morning Post" ima poročilo, kako je mohamedanska policija pomagala ščititi kristjane pred podivjanimi Francozi. Pet muslimanskih policistov je rešilo enajst misijonarjev in 5000 kristjanov, ki so našli varstvo v angleški misijonarki bolnišnici.

Rusi odkrili zdravilo zoper božjast in naduhe

Leningrad, U. S. S. R., 30. okt. — Profesor Kasul, znameniti ruski medicinale, je naznanil, da je odkril popolno zdravilo zoper naduhe v sapniku. Na zborovanju društva zdravnikov v Leningradu je predstavil trinajst oseb, katere je popolnoma ozdravil od omenjene bolezni. Njegova nova metoda zdravljenja se vrši z elektriki.

Istočasno je dr. Speranski poročil javnosti, da je odkril novo in zanesljivo zdravilo zoper božjast ali padavice. Zdravilo obstoji iz seruma, ki je naraven iz zmrznjene snovi pasjih možganov. Pri eksperimentiranju s tem serumom na bolnikih so božjastni napadi takoj prenehali čim je dr. Speranski vbrizgal serum v bolnika.

KONEC STAVKE V CHILU.

Vojni minister je odstopil.

Santiago, Chile, 30. okt. — Protestna stavka, ki je trajala od ponedeljka, je bila danes končana, ko je vojni minister Ibanez podal ostavko.

Santiago, Chile, 30. okt. — Protestna stavka, ki je trajala od ponedeljka, je bila danes končana, ko je vojni minister Ibanez podal ostavko.

Grki končno zapustili bolgarske kraje

Zadnji strel so padli — za slovo — v noči od srede na četrtek. V Petriču je zdaj zavezniška vojaška misija. Liga je zadovoljna.

Pariz, 30. okt. — Svet lige narodov je prejel uradno obvestilo od zavezniške komisije v Macedoniji in grške vlade, da so grške čete končno izpraznile bolgarske kraje. Zadnji strel so počili v sredo zvečer in zadnji grški vojak je zapustil bolgarska tla kmalu po polnoči, torej osem ur prej kot je potokeel čas, ki ga je dala liga narodov za izpraznitev. V Petriču se zdaj nahaja vojaška komisija lige narodov, ki bo skušala dognati originalne vzroke konflikta.

Svet lige narodov, ki je imel včeraj zjutraj sejo, je bil zadovoljen s poročili. Prvo delo lige je bilo končano. Zda ostane drugo delo, namreč določitev odgovornosti za konflikt in ukrepov, ki imajo preprečiti take incidente v bodoče. To delo izvrši posebna komisija lige narodov, ki se snide v Ženevi 6. novembra in potem odpotuje v Macedonijo, da vse preišče in zasliši priče. Komisijo bodo tvorili Sir Horace Rumbold, angleški poslanik v Madridu, francoski vojaški častnik, italijanski vojaški častnik, švedski civilist in holandski civilist. Komisija predloži svoje poročilo svetu lige narodov na prihodnji seji v decembru.

Svet lige narodov je končal izredno sejo danes predpoldne. Ligo je seje deset dni, odkar je počil prvi strel med Grki in Bolgari, da je končala spor. In vsi člani sveta so ponosni na svoje delo.

Painleve je odložil vojno dolgove

Nova pogajanja z Ameriko morajo čakati dokler ni rešeno finančno vprašanje doma.

Pariz, 30. okt. — Reorganizirana Painlevova vlada, v kateri ni več "finančnega čarodejca" Caillauxa, je za nedoloten čas odložila vsako ponovno pogajanje z Ameriko glede fundiranja vojnega dolga, kakor poročajo iz poluradnih krogov. Finančna kriza v Franciji mora biti rešena prej kot vse drugo.

Kako bo Painleve rešil finančno krizo, je še problem. Da li se izreče za zaplenitev gotovih odstotkov kapitala, bo znano prihodnji terek, ko premijer poda vodni program zbornici. Painlevov kabinet se je včeraj predstavil parlamentu. Po običajnih formalnostih otvoritve je bilo zasedanje odgodeno do torka. Painleve je dodal ministru nov portfelj: imenoval je ministra za budget. Začasno izčiščenje političnega ozračja je ugodno vplivalo na valuto. Frank je prenehal padati na pariški borzi; včeraj je obstal na piki 23.67 napram dolarju.

Zena ubila 140 klopotač. Fort Lupton, Col. — Mrs. H. H. Slaughtback, žena rančerja, je 29. oktobra ubila na nekem pašniku 140 klopotač, ko je z otrokom v naročju jezdila konja proti domu. Ženska je stopila s konja pri plotu, da odpre vrata, ki je silila klopotače ob plotu. Hitro je položila otroka na konja, pobrala kol in ubila kačo. Takoj nato se je pojavila druga klopotača, nato tretja, četrta in potem so prihajale v parih, nazadnje pa kar v ducatih. V par minutah je bila ženska obkoljena s stрупenimi kačami, toda ni izgubila glave. Krepko je mahala s kolom po kačah čim se prišle blizu. Niti ena je ni pičila. Medtem je pa konj mirno stal na strani in držal otroka na hrbtu. Dva soseda, ki sta kasneje prišla na lice mesta, sta potrdila ženinovo povest. Kup ubitih kač je bil fotografiran kot dokaz.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
3807-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. pr. (Sept. 30-25) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DIKTATOR MUSSOLINI JE ODRŽAL SVOJO LETNO PAJACADO.

Tri leta je minilo, odkar so fašistovske tolpe, moreč, požigajoč in plenjač, korakale v Rim, da vstoličijo diktatorja Mussolinija. Vsako leto je Mussolini obhajal na slavnosten način podjarmljenje italijanskega ljudstva po fašistovskih tolpah.

Letošnjo proslavo je ukazal prirediti na zelo provokatoričen način. Povsod, kjer je vojaška garnizija, so bile prirejene vojaške parade. Vojaške godbe so morale nastopiti na javnih prostorih. Govorniki so bruhal iz sebe puhle fraze o veliki in srečni Italiji pod fašistovskim režimom.

V Rimu je pa Mussolini sam inšpiciral fašistovske tolpe, ki so brojile do dvajset tisoč mož. Da prirejena komedija napravi večji vtis na radovedne gledalce, je jez-dil konja. Na strateških mestih so stali razpostavljeni klakerji, ki so dajali pristašem znamenja, da so o pravem času zaklicali "viva Mussolini". Med temi klaci je pa Mus-solini svoje fašistovske vernike "pana" z besedami: "Ka-kor smo porazili svoje notranje sovražnike, tako bomo tudi mednarodne, plutokratske in demagogične zarotnike proti interesom Italije z vašo navdušenostjo, ki je tako velika na tujem kot v Italiji, kar je dokazalo na stotine fašistovskih oddelkov v vsaki deželi."

Ko se je po teh besedah nekoliko oddahnil in je prišel k sebi, je nadaljeval:

"Povedal vam ne bom, kje se zopet srečamo v pri-hodnjem letu. Toda prepričan sem, da boste sledili mo-jemu klicu, kamor vas pozovem na sestanek v interesu naše domovine, če tudi vas bo ogrožala smrtna nevar-nost."

Te zadnje besede in stavke si je Mussolini izposodil od glavarjev italijanskih brigantov, ki so na ta način nago-varjali svoje tolpe, kadar so odhajali na velik in nevaren rop, ko je brigantstvo v Italiji še bilo v polnem cvetju.

Kričavo obhajanje fašistovskega pohoda v Rim in Mussolinijeve fraze so najboljši dokaz, da fašizem ni več na tistih trdih nogah v Italiji, kot je bil prvo leto svojega obstanka. To slutiti tudi Mussolini, zato ni govoril, kje se bo sestanek vršil, marveč je govoril, da se morajo fašisti sniti tam, kamor jih bo pozval, ako jih bo tudi ogrožala smrtna nevarnost.

FRANCOSKE PROVOKACIJE V MALI AZIJI.

Bombardiranje Damaska s francoskimi topovi in ostreljanje s strojnimi je bila navadna provokacija arabskega ljudstva na željo francoskih imperijalistov in militaristov, zraven pa še tako bedasta reč, kakršno mo-rejo izvršiti le ljudje, katerim sta imperijalistična in mi-litaristična domišljija vzela zadnji košček zdrave pameti.

Obstreljevanje Damaska s francoskimi topovi mora oživet versko in narodnostno sovraštvo, kajti obudilo bo pri Arabcih in Turkih sovraštvo do Evropejcev in drugo-vercev. To obstreljevanje, ki je bilo popolnoma nepo-trebno, bo spravilo na noge vso Malo Azijo. Za agita-torje panislamizma je to obstreljevanje dobro agitato-rično sredstvo. Najnovejša poročila prinašajo, da se mohamedanci, ki so bežali iz mesta, ko je pričelo obstre-ljevanje, družijo z beduini. In to pomeni, da bode moha-medanci in beduini vrnili šilo za ognjilo. Nobeno mesto ni zdaj varno pred napadom.

Tudi židje in kristjani niso zadovoljni z masakrom, ki ga je priredila francoska soldateska v Damasku. Med tisoči mrtvecev je na stotine kristjanov in židov. Topove krogle niso izbirale, ampak so ubijale vse križem ne glede na vero, starost, spol, narodnost ali plemo. Pa tudi oklopni vozovi so nosili smrt in gorje na levo in desno. Zapo-vedniki francoskih čet so zblazneli ali pa bili pijani do ne-zavednosti.

Francoski imperijalisti in militaristi so hoteli širiti grozo med domačini, da pokažejo, da so močni. Zato je bil prirejen masaker. Lahko je bilo ubijati in moriti ne-dolžne in neoborožene ljudi. Ampak brutalen masaker, ki je bil izvršen v interesu francoskega imperijalizma ostane v zgodovini kot sramota mladež, ki ga ne izbršijo več opravičljive goverance francoskih državnikov.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi Glasov S. N. P. J. in
Čitateljev Prosvete.

Uredništvo priporoča vsem
dopisnikom, ki pošiljajo dopise
osebne prepirljive vsebine, da v
amisu pravil S. N. P. J., stran
93, člen XXXVII. zastavijo sebi
sledeča vprašanja in odgovore
nanje po svoji vesti in jih od-
poblijejo z dopisom vred:

Ali dopis odgovarja resnici? —
Ali dopis lahko povzroči tožbo ali
stavi list na kakšen drug način
v nevarnost? — Ali je dopis
hujšajoč? — Ali bo dopis škodoval
jednoti? — Ali je bil dopis
napisan iz opehnega malvervanja? — Ali dopis povzroči ne-
potreben prepir v jednoti ali pri
društvu? — Ali dopis dela re-
klamo za kakšno privatno pod-
jetje in privatno kupčijo?

Dopisniki, ki ne bodo z dopisi
osebne prepirljive vsebine dolo-
sili odgovora na ta vprašanja,
ne morejo pričakovati, da pojde-
jo dopisi v list, ker jim pravila
to branijo.

Taki dopisi morajo biti v am-
isu točke 5, člen XL, stran 40
podpisani s polnim imenom.

Vsak dopisnik naj tudi točko
pazno prečita, ko odpošlje dopis
uredništvu. V amisu te točke so
dovoljeni le taki dopisi, v kate-
rih je dostojna in stvarna kri-
tika.

Barton, Ohio. — Konvencija
je končana, akoravno ni bila, ker
veliko važnih stvari se je tako-
rekoč poodilo. Kar je bilo poyo-
lji gotovim osebam, se je vse
prereševalo in kar pa ne, se pa
nastopalo kot v nekdanji Avstri-
ji. Sedaj se vse lepo zvrča na
komuniste in lepo zavija ravno
tako kakor tat, ko ga love in kri-
či z zasledovalci: Primitite tatu!

Kdor se ni strinjal z gotovimi
faktorji, je bil vsakdo komunist
ali klerikalec, akoravno ni bil ne
eno ne drugo, pač pa mu je bilo
prvo S. N. P. J. Da pa ni bila
konvencija končana, imam go-
tovo vzroke trditi. Kaj je bila
diskuzija glede poročila gl. od-
bornikov, kar se nam je objublo-
valo? Prvo je bilo rečeno, da se
bo stvar obravnavala pozneje;
kadar je bila stvar na dnevnem
redu, smelo trdim, da stvar se
je obravnavala ali so obravnave-
le le gotove osebe za zaprtimi
vrati. Zakaj se je stvar pri-
krivala pred delegacijo, ako je
bila pravilna? Ako se nekaj pri-
kriva, se mora vedeti, zakaj se
prikriva. Nadalje, zakaj ni pri-
šla na dan stvar glede Terbovcu
kandata? Zakaj se ni Terbovcu
kandatura odrekla na prejšnji kon-
venciji, na splošnem glasovanju
se mu pa je? Po mojem mnenju
je to avtokracija in ne svoboda.

Predbaciva se, da so komuni-
sti konvencijo zavlačevali. Kar v
zapisnik naj vsakdo pogleda, ka-
terih imen je največ, posebno
prve dni, kjer se je samo prazna
slama mlatila, kateri je več. V
resnici je zmagala gotova stru-
ja in to le akosi zvišajo. To je
tudi dobra šola za vse članstvo.
Vsaka šola nekaj štane in drugič
mogoče bo delegacija bolj pa-
zljiva in bo članstvo delegato
palo. da bodo zastopali S. N. P.
J. in ne političnih strank, kakor
je bilo na tej konvenciji, da jim
je bila več politična stranka ka-
kor jednota.

Zal, da se je bilo treba tako
hitro ločiti od waukeganu in
no-čikaskih Slovencev. Kako
rad bi bil še med njimi, a ni bilo
mogoče. Res sem še en dan po-
tegnil, ali minil je veliko prehi-
tro. Nikdar mi ne pojde iz spo-
mina slovo od znancev in prija-
teljev. Ko sem se pošiljal od
njih, se mi je zdelo ravno tako
kakor se bi pošiljal od rojstne-
ga kraja.

Naj se zahvalim vsem znancem
in prijateljem, ki so mi ali vse-
akoli tako na roko, da sem bil
kakor doma. Posebno se moram
zahvaliti prijatelju Paulu Pekla-
ju in njegovi ženi, ki sta mi ta-
ko stregla kakor kakemu grofu;
Fr. Čudnu, ki me je prepeljal.
Peljali smo se še "škofove sro-
be" gledat v Mandelino. Hvala
tudi Benikarju za vožnjo in Fr.
Pederju, ki mi je drugo ma-
kazoval, hvala vsem drugim pri-
jateljem, Fr. Peklaju, Johnu in
Jernaju Camerniku, A. Verbovcu
in bratu ter Jacu, kakor tu-
di drugim. Ako ašem inegoval
vseh, naj mi oprostite. V resnici
je težko dobiti naselbino, ki bi
bili tako posteljivi in prijazni

Novenci kakor v Waukeganu in
North Chicagu.

Kličem vam: Zdravstujte!
Delujmo vsi skupaj složno, da bo
prihodnja konvencija štela dva-
krat toliko članov kakor danes,
ali ne konvencija, pač pa jednota.

Pozdrav vsem članom S. N. P.
J. in čitateljem Prosvete. — An-
ton Vehar, bivši delegat.

Sheboygan, Wis. — Menda je
že vsem znano, da so le tisti čis-
ti revolucionarji, ki namerava-
jo odrešiti svet z rrr... Veliko
je kajpada še takih, ki ne ma-
rajo verjeti, da bi ti možaki res
izvršili ali dovršili tako veliko
delo, pa to so sami "reveži, ki so
jim socialisti zmešali pamet" se-
veda v škodo čiste in prave rre-
volucije. V meni, ki sem tudi pri-
tistih siromakih, da mi ne gre
v bučo, da bi se revolucija pre-
našala kar tako-le lepo v torbici
iz kraja v kraj, se je oživila
vest, zato mislim, da bo prišlo do
tega, da dobim vero, to je, da
bo najbrž v kratkem revolucija.
Do tega bo prišel še kdo drugi,
samo če bo pametno in vestno
preštudiral vse delo komunistič-
nih junakov, kakor sem storil
jaz.

Poglejte v staro domovino!
Vse je "komunizirano". V Slove-
niji je bila uspešna revolucija
leta 1920, od takrat je v komu-
nističnih rokah vsa Slovenija.
Na Hrvaškem so bili še bolj mo-
dri. Poslali so Radiča naravnost
v Moskvo in ta je lepo v torbici
prinesel hrvaški brači pravo ko-
munistično republiko. Tako-le je
treba. Pa naj še kdo reče, da na
Hrvaškem ne vladata pravi ko-
munizem i faljen Isus.

V Ameriki bi pravzaprav še
ne bilo treba revolucije, kd bi ne
bilo S. N. P. J. Ker je pa jednota
tukaj s temi grdimi socialistič-
nimi koritarji na čelu, pa seve-
da mora biti, drugače je v ne-
varnosti svetovni proletarijat.
Naloga komunizma je, da napra-
vi revolucijo v jednoti in uvede
diktaturo proletarijata brez ko-
ritarjev! Zato delo je kajpada
poklican veliki apostol Čarli No-
vak. Saj drugače ne more biti. V
Sloveniji je odrešil proletarijat
Žorga, na Hrvaškem Radič, v
Ameriko pa so poslali Čarlija
Novaka. Ko se mu posreči en-
krat prekucniti S. N. P. J. in ti-
stega neobdigratega Jožeta Za-
vertnika, potem smo odrešeni.
Kapitalisti in njih sistem bodo
izginili s površja zemlje. Seveda
ne mislim, da bo Novak to sam
opravič s svojim štabom. Tako
lahko zopet na gre. Zaveznike
ima, precej dobre prijatelje ko-
munizma, ki se tudi dobro razu-
mejo na diktaturo. Slo jim bo to-
rej gladko. Naš father Černe kot
poveljnik celega štaba je že dal
toliko razumeti v svojem Slo-
venskem Kutarju, da je priprav-
ljen za naskok, kadar bo treba.
Tako hi... seveda še ne, ker ra-
li slabega vremena ni primeren
teren, a prišel bo čas, ko bo Čarli
nabasal svojo torbico s samo re-
volucijo in jo bo popihal proti
Bilerju v Ohiju do svojega po-
močnika Sepiča. Odrinili bodo
po drugih naselbinah zbirajoč
junake, tja do Bartona, Ohio,
kjer bo pričela ofenziva. To je od
one strani. Od te strani pa pride
father Černe s svojo vojsko. Vi-
dite, tako se bo začela revoluci-
ja, ki bo pometla izkoričevalce.
Jaz pa mirno čakam in si mi-
slim: Bom le videl, kaj bo. — F.
Sepič.

St. Louis, Mo. — Človek bi se
vprašal, ako je mogoče, da na-
enkrat po viku in krliku nastane
tišina. Celih osem mesecev se je
agitiralo in razpravljalo v na-
šem oficijelnem listu Prosveti v
prijem ome redne konvencije, a
po zborovanju se je očividno vse
umirilo do devete konvencije.
Želim v kratkem navesti o na-
šem zborovanju v Waukeganu:

Konstatiram, da se konvenci-
ja ni pravilno vršila iz razlogov,
ki jih dobro pozna cela delegaci-
ja. Mi smo pred zaključkom
zborovanja imeli še najglavnej-
šo točko, da o nji razpravljamo,
in ta točka so bila poročila gla-
vnih odbornikov. Dobro se spomi-
njamo, da smo na 17. septembra
na popoldanski seji direktno za-
htevali, da se takoj razpravlja
o tej točki, a po dveh urah deba-
te stenas predsednik in odborni-
ci iz Chicaga uverovali in sta
garantirala, da bomo pozneje o
tem razpravljali. Gotovo so mi-
slili deveto konvencijo, kar se je
tudi uresničilo. Mogli smo samo

ZARKOMET

Komedije in tragedije.

Včas je bilo fletno na tem
bojem svetu. Kristjani so le to-
liko časa živeli v miru; dokler ni
bilo vojne. Vojna je pa bila od
vseh božjih namestnikov čašče-
na in blagoslovljena krščanska
ustanova. Kdor je imel moč, je
napovedal vojno sosedu in Bog
je bil z njegovimi bataljoni.

Danes je nekoliko slabše. Mali
kristjani se ne smejo več udari-
ti tako svobodno. Na Balkanu,
tipičnem koščku sveta, sta se
nalo porukala Grk in Bolgar.
Lokaj je liga narodov pograbila
oba za usesa in rekla: Mir! Da
i bo mir, se še ne ve.

Drugače pa je tam doli v Si-
diji, drugem tipičnem koščku
sveta. Tam gospodarijo Franco-
zi od zadnje vojne. Liga jim je
dala mandat. Prebivalci Sirije se
ne morejo sprijazniti s franco-
skim gospodarstvom pa so se u-
prli. Pred nekaj dnevi so bili v
Damasku (to ime smo čitali v
Zgodbah sv. pisma) mali izgredi.
Francoski general je mislil, da
je velika revolucija in dal je s
topovi in tanki uničiti mesto.
Damask je danes v pepelu in
preko tritisoč ljudi je mrtvih.

Ali je Liga narodov prišla
Francoze za usesa?

Vse je tiho...

Rev. Černe se ne odzove.

Čenjeni K. T. B.! Kadar ti čas
dopušča, obrni Zarkomet na se-
verno stran in postoj nad She-
boyganom. Videl boš, da je ne-
kdo v zmoti, če misli, da se bo
naš gospod Černe šel vozit po
Chicagu v kakem starem avtu.
Kadar se njemu poljubi, se lah-
ko pelje v svojem. Ima lepšega
in boljšega kakor si kdo misli.
Tudi lopata in "karjola" mu nič
ne diši. Sploh mu ni treba tega.
Kaj pa vendar mislite vi tam do-
li v Chicagu, da bodo naš gospod
v svojem prostem času (ima ga
24 ur na dan) opravljali taka de-
la kot urednik kaknega brezve-
skega lista? Bežte, bežte (po
Trunkovo)! Oni imajo lepo, čisto
hišo na lepem hričku, ne pa v
kakem močvirju, da bi morali
nositi "rubber boots" okoli hiše.
Naš "gospod" so že tudi ali v
staro domovino na "bezuhi", pa
ne za žulje gl. odbornikov S. N.
P. J. Tukaj je dovolj žuljavih
Janezov, ki bi dali gospodu vse,
tudi zadnjo srajco s hrbta. To-
rej boš videl, da kdor hoče tako
živeti, mora precej kozličkov i-
meti. — Strigelj, Sheboygan, Wis.

protestirati in protestiramo pro-
ti takim aktom ter garanciji cel-
li zbornici, ki se ni izpolnila.

Naše članstvo je tudi prebralo
zapisnik od 17. septembra in za-
ključek zborovanja ter se samo
prepričalo, da niso čisti fašuni,
ko se ni dalo pred zbornico na
razpravo poročila naših uradni-
kov in zastopnikov. To vedo sa-
mo oni, ki so bili proti, a vemo
tudi mi, ki smo bili zato, da eli-
šimo in sodimo, kaj so delali na-
ši voditelji, katerim smo dali za-
upnico, da zastopajo nas in na-
še interese ter če so za nagradi-
ti, da jih nagradimo, a če so za
obsojdo, da jih po zaslugi obso-
dimo. To je dolžnost, katero vrši
konvencija vsaka štiri leta, da
po našem sistemu ustmeno sodi-
mo in razpravljamo za dobrobit
cele organizacije. In če zbornica
ne more reševati tako važne za-
deve, je sploh treba ni.

Dalje konstatiram, da je veli-
ko število delegatov imelo razne
in važne točke ter dobre ideje,
da jih prinese na razpravo pred
zbornico, ki bi bile na 1. or. at ce-
lokupnemu članstvu in jednoti.
Raditega se konvencija ni mogla
pravilno zaključiti ob dveh po-
poldne dne 26. septembra, ker
delegacija ni bila pripravljena,
dokler važne stvari niso rešene.
To se pa ni upoštevalo in kon-
vencija se je zaključila pod sil-
nimi protesti ter z nedokonča-
nim delom. — Jacob Stančič.

LINCOLN O SVOBODI TISKA.

"Bojim se, da se popolnoma ne
zavedate nevarnosti, če se krati-
jo svobodščinsko ljudstva. Boljše
je za vlado, da gre do skrajne to-
lerance kakor pa tlačiti katero-
koli pravice svojih državljanov."

Po čem diši Goldstein?

G. Trunk zopet piše, da gotovi
ljudje "diše po česnu". Radove-
den sem, kako bi dišal on, če bi
se nahnustal česna. Srečal sem
že slovenskega kristjana, ki je
nesramno dišal po česnu in če-
buli. Posebno se odlikujejo po
tem duhu liški in italijanski kri-
stjani. Finaki kristjani zelo radi
diše po ribah.

Vse to je postranska stvar.
Glavno je, da li krat ozdravi če-
sno duh. V Ameriki je bil žid z
iménom David Goldstein, ki se
je dal krstiti in postal je katoli-
čan, nakar je pisal v katoliške
liste in napadal socialiste. Ali je
g. Trunku znano, če je Goldstein
nehal dišati po česnu potem, ko
je bil krščen?

Jutri vsi v Hanna Theater!

Čenjeni Zarkomet! Posveti v
vse hiše in beznice, v katerih
stanujejo collinwoodski copniki
in copnice, in videl boš, če se
pripravljajo na dokaze. Mr. Hou-
dini ima \$16,000 na razpolago 1.
novembra v Hanna Theatru za
one, ki mu dokažejo, da je res,
kar trdijo ti bedaki. Torej špi-
ritisti, katerih je precejšnje števi-
lo tukaj, pridite na dan z vašimi
"špiritii". Za šestnajst tisoč do-
larjev se že izplača. Ne bo vam
potem treba posedati po bezni-
cah in čakati, da kdo pride na-
okrog in vam plača par glazkov
prepovedane vodke. Ne zlezite
pod klopot kot je vaša navada! To-
re na svidenje 1. novembra v
Hanna Theatru! — Collinwood-
ski štrigelj.

Dobre novice iz Jugoslavije.

Slovenija je dobila svojega
lastnega Jackie Coogana. Zdj
mora še dobiti lastnega Chapli-
na in križogleda Turpina, pa
bo na konju.

Vprašanje je rešeno.

Neki sodnik v Sacramentu,
Cal., je razsodil, da dom je tam,
kjer ima človek biblijo in dru-
žinski album. Zdj je jasno, za-
kaj je toliko ljudi brez doma.

Trije slovenski Srbi!

Dragi K. T. B.! Tukaj je nova
novica: Dne 20. oktobra je bilo
zasiłanje pred sodnikom glede
državljanjskih papirjev. Med pro-
silec sta bila tudi dva primorska
Slovenci in eden Belokranjec.
Ko jih sodnik vpraša, kakšne na-
rodnosti da so, so vsi trije izja-
vili, da so Srbi. Radoveden sem,
kaj so bili njihovi pradedje. —
Reporter iz Great Fallsa, Mont.

Predal za informacije

(Odgovori na vprašanja.)

Cle Elum, Wash. — Italian-
ski konzul v Chicagu nam je po-
jasnil, da od paketa, ki vsebuje
že rabljeno in ponošeno obleko,
ni treba plačati pri uvozu v Ita-
lijo nikake carine. Ako pa po-
šljete novo obleko, bodo prejemi-
niki morali plačati carino v me-
ri, kot določa italijanski carinski
zakon. Vi carine tu ne morete
plačati. Blago mora iti skozi ro-
ke italijanskih financarjev, ki
še določijo, koliko je carina.
Čestokrat se zgodi, da na finanč-
nem uradu pustijo take pakete
naprej tudi brez carine, posebno
če je količina mala in se smatra
kot darilo. — Pozdrav!

STILMANOVA KAŠA SE MEŠA ZNOVA.

Stillmanica je vložila tožbo za
zakonsko ločitev.

New York, N. Y. — Stillmano-
va afera se je zopet obudila v
življenje. James A. Stillman je
bankir in milijonar, zato se pa
tudi on in njegova žena lahko
tožita. Najprej je Stillman svojo
ženo tožil, da sodišče proglasi
njegovega najmlajšega sina Guy
Stillmana za neligitimnega, češ,
da je sin francosko-kanadskega
indijanskega stezosledca Fred
K. Beauvalsa. Zdj je Stillmani-
ca vložila tožbo za zakonsko lo-
čitev. Kot argumente navaja to,
kar je navedla pri obravnavi
proti nji za svojo obrambo.

Ona ga dolži, da je imel lju-
bavno razmerje z mrs. Florence
H. Leoda, ki je Florence Lawlor,
gledališka igralka. Iz tega lju-
bavnega razmerja se je rodil o-
trok, ki je toliko star kot ban-
kirjev sin Guy.
Čela afera pride še enkrat
pred sodišče. Zavzemala bo zo-
pet prve strani v valikih dnev-
nikih.

Nemški delavstvo se upira ra hlapčevskim razmeram

V nekaterih industrijah so stavke. — Vrše se protestni shodi. — Napovedani so tudi izpori.

Berlin, Nemčija. — Nemški delavci se vpirajo hlapčevskim razmeram, katere jim hočejo naprti nemški kapitalisti, ker so nemški zastopniki sprejeli Dawesov načrt za odplačilo odškodnine. Nemški delavci ne prireajo velikih protestnih shodov in obhodov. Tudi a splošno stavko ne groze. Ampak odpor nemškega delavstva se lahko opazuje v vseh industrijah. V Berlinu bo ustavljen ves ulični promet, ako podjetniki odklonijo zahteve transportnih delavcev za povišanje mezd. Delavci v plinarinah, pri vodovodnih napravah in elektrificirani tudi groze s stavko, ako se jim ne bo mezda povišala za dva in pol centa na uro.

Premogovniški podjetniki v Nižji Šleziji so zahtevali nekoliko odloga glede 7-odstotnega povišanja mezd, da tako pridobe na času, da ne bo treba takoj povišati mezd 31.000 rudarjem. Rudarji v Porurju, katerim ni so povišali mezd, da ne bo njih mezda višja kot rudarjev, ki kopljejo lignit, so zopet ponovili zahtevo za 15-odstotno povišanje mezd.

V gibanju so tudi steklarski delavci v Brandenburg in Slezijski. Teh je okoli 30.000. Podjetniki jim groze s izporom. V Westphaliji groze 10.000 stavbinkim delavcem s izporom. Izpor ogroža kovinske delavce v Hohenlimburgu.

Velika nezadovoljnost vlada med pristaniščnimi delavci. Tem so vsilili 54 ur dela v tednu. Železničarske organizacije zahtevajo povišanje mezd, ker se niso življenske potrebe pocenile, ko so merodajni faktorji objubilili.

Brezposelnost med delavstvom narašča kljub Dawesovemu načrtu. Brezposelnih delavcev, ki so se vpisali kot taki, je zdaj 251.000. Vse to pa širi nezadovoljnost med nemškim delavstvom.

Nemški delavci so dobro organizirani. Zato pa tudi ne bodo tako plesali, kot zahtevajo nemški kapitalisti.

BANDITJE NAPADLI OKLEPNI AVTO.

Odnegli so \$93.000.

Buffalo, N. Y. — Bufalska banka (Bank of Buffalo) si je nabavila oklepni avto, da bodo njene denarne pošiljave varne pred cestnimi roparji. Izkazalo se je pa, da tudi oklepni avto ne garantira, da ga banditje ne bodo napadli in utekli s plenom.

Banka je transferirala denar iz zvezne rezervne banke do njenih vrat. Ko se je oklepni avto ustavil in so pričeli bančni uslužbenci nositi denar v banko, so nastopili banditje. Bilo jih je šest. Roparji, ki sta stala pri bančnih vratih sta odprla ogenj. Dva druga roparja sta ob istem času pričela streljati iz roparskega avta, ki je stal na drugi strani ceste. Roparji so ustrelili v vozniška in težko ranili bančnega stražnika in sla. Ko so ti trije uslužbenci ležali na tleh, so roparji zavoje in vročice z denarjem hitro prenesli na roparski avto. Plen je bil kmalu v roparskem avtu in preden so se ljudje zavedli, kaj se je zgodilo, so roparji pogrnili avto in ljudem izginili izpred oči. Odnegli so tri in devetdeset tisoč dolarjev.

KOMUNISTI TUDI USTANOVILJAJO BANKE.

Pariz, Francija. — Ako socialistični delavci ustanovijo svojo delavsko banko, tedaj so takoj komunisti z očiki tukaj, da socialisti ustanovljajo buržoazno banko. Ampak če komunisti ustanove banko, tedaj je to delavska ali proletarska banka. Zdaj je francoska komunistična stranka ustanovila "delavsko in kmečko banko" in ob tej priliki je oficijelno glasilo komunistične stranke "L'Humanite" poročalo: "Delavska in kmečka banka bo služila delavskim organizacijam, zadrugam in delavskim domovom." Res, veliko je hinavščine na svetu.

Banka je bila ustanovljena s 8.000.000 franki. En frank je vreden pet centov.

MORILEC DURKIN JE SE PROST.

Policijske patrulje ga še niso izvolele.

Chicago, Ill. — Pobojniki morilec Martin J. Durkin je še vedno prost, dasiravno ga lovi do trideset policijskih patrulj in je policijski načelnik Collins ukazal v svoji jezi, da ga ustrelje, ko ga zagledajo.

Policija je v tem času prejela nekaj migljeljev, kje se nahaja pobojniki. Policija je vsak tak migljelj sprejela za resnico in vrlega vso svojo silo v okolico, da jo temeljito preišče. Vsi ti migljelji so se izkazali kot napačna sled.

Prvotnik ga je zvalil v past Lloyd Austin, stric Durkinove ljubice. Polakomnil se je pet sto dolarjev, ki so bili razpisani kot nagrada za onega, ki ujame Durkina ali pa policijo privede na tako sled, da ga ujame. Lloyd Austin je zdaj mrtev. Umrl je za ranami, ki mu jih je prizadela policija, ki je merila na Durkina, a je zadel strica Durkinove ljubice tako nesrečno, da je nekaj ur kasneje umrl v bolnišnici.

Policijski saržent Gray izjavlja, da je stal le dva čevlja proč od Durkina, ko je nanj ustrelil. Zadedi ga je moral. Da mu ni napravil škode, je po njegovem mnenju dokaz, da Durkin nosi na sebi pod vrhno obleko oklep iz jeklenih veržic.

Kdo dobi Noblevo mirovno nagrado? Nihče!

Stockholm, 30. okt. — Odbor za Noblevo nagrado, ki je imel določiti mirovno nagrado za leto, je zaključil, da ne določi nobene nagrade in pridržal svoj odlok za prihodnje leto. To pomeni, da med letošnjimi kandidati, ki so bili predlagani za to nagrado, ni noben storil za svetovni mir toliko, da bi zaslužil Noblevo nagrado.

Hallow-e'en

Večer dne 31. oktobra je Hallow-e'en (izg. heluin z naglasom na i), starodavni večer veseljačenja zlasti na Angliškem in v Združenih državah. Pri nas ta navada ne obstoji in zato je zlasti novodošlecem vse to čudno veseljačenje nekaj nepojmljivega. Morda bi se lahko reklo, da je Hallow-e'en neka kombinacija naše kresne noči in pustnega torika.

Že sedaj proti koncu oktobra človek zagleda v izložbenih oknih trgovin razne ponarejene buče, črne maske iz papirja, čarovniške kape, maske in druge okraske, ki napovedujejo, da se bliža dan, na katerega se mladina v Ameriki veseli. Čas praznovanja je predvečer Vseh svetih. E'en je isto kot eve ali evening; Hallow-e'en torej pomenja v doslovnem prevodu predvečer vseh svetih. Vsi sveti je sicer katoliški praznik, ki se praznuje dne 1. vembra, ali Hallow-e'en je pradedna proslava in izvirja iz predkristjanskih časov. V prejšnjih časih so tega dne goreli kresji, da se izganjajo in zaklinjajo čarovnice in duhovi, ki strašijo vse naokoli. Ljudje so mislili, da to je tista edina noč enkrat na leto, ko imajo duhovi, strašila in čarovnice takorekoč svoj letni občni zbor. Straži poyaod. Te navede in vraže segajo nazaj k starim druidom, duhovnikom Keltoev, ki so prebivali na Angliškem in v Franciji pred kakimi dvatisoč leti. Ob tem letnem času so druidi praznovali svojo veliko jesensko proslavo in so prizigali krese v čast boga solca, da se mu zahvalijo za žetev. Druidi so verjeli, da tega dne Samon, bog smrti, zbira okoli sebe vse zle duše, ki so tekom minolega leta bile obsojene prebivati v telesih živali. K tej druidski proslavi je bilo kasneje vcepjeno nekaj potez rimskega praznika na čast Pomone, boginje sadja, katerega dne so orehi in jabolka, predstavljajoči zimsko zalogo sadja, igrali veliko vlogo.

Glavni činitelj v proslavi Hallow-e'na je bresedvomno — buča (pumpkin). V bučo, tako preuknjano, da izgleda kot glava s očmi, nosom in usti, se dene sveča — in strašilo je gotovo. Ljudje se našemijo in prireajo veselo maskerade po ulicah in k prijaletjem v goste. V nekaterih krajih se danes seveda maskirajo le še otroci. Vršijo se tudi igre, ki odgovarjajo poštenemu značaju

večera. Opolnoči se ljudje razkrinkajo. Oranžasta in črna barva so tradicionalne barve, ki prevladujejo tega večera. Kopežita, jabolka, buče, staromodne svetilke, večje, čarovnice iz papirja, črne maske, pajki, sove, duhovi in strašila iz papirja so povsod v izobilju.

Ravno tako kakor so v davnih časih čarovnice vedevala bodočnost ljudem v tej strašni noči, tako se tudi danes uganja mnogo šale s vedeževanjem. Košček stopljenega voska ali svinca se potaplja v mrzlo vodo in se iz oblike strjenega voska ali svinca ugiblje, kdo bo bodoči ženin. Druga navada je ta, da vsaka deklica dobi gotovo število koruznih zrn, da jih popaži. Kolikor zrn ne poči, toliko let bo morala čakati na moža. Tudi možki lahko izvejo za svojo bodočo polovico. Tri skledice se postavijo na mizo, ena z bistro vodo, ena s kalno vodo in ena prazna. Gostu zavežejo oči, ga zasujejo trikrat, in potem on stopi naprej in se dotakne ene skledice. Ako se je dotaknil skledice z bistro vodo, bo dobil lepo in mlado ženko; ako se je dotaknil skledice s kalno vodo, bo dobil vdovo, ki bo hlače nosila; ako se dotakne prazne skledice, ostane sramec. Drug način za dekleta, da izvejo, kake vrste moža bodo dobile, je upihovanje sveče. Goreča sveča stoji na mizi in jo deklica poskuša upihovati iz neke daljave. Ako se upihne takoj ob prvem poskusu, se bo poročila s sinom bogatega očeta; ob drugem poskusu s možem visokega stanu; ob tretjem z delavcem. Ako se ji tretjič ne posreči, ostane stara devica. Jako stara zabava je ta, da denejo nekoliko jabolk v kad vode; gostje vtikajo glave v vodo, da ujamejo jabolko.

Pravljice o duhovih in strašilih so seveda na dnevnem redu. Vmes sredi pripovedovanja poštastne pravljice dostikrat kdo prinese v sobo lonec, napolnjen z nekim praškom za zeleni umetni ogenj. Ob pravem trehotku, ko je pravilica prišla do svojega vrhunca poštastnosti, nekdo zapre luči in zelena svetloba napolni sobo. — F. L. I. S.

Vesti iz Jugoslavije

Izginul mladenič. 18 letni Peter Abvel, stanujoč na Brdu št. 4, pri Dolah, je dne 5. t. m. odšel z doma in se ni več povrnil. Pred odhodom je napisal listič, v katerem sporoča svojcem, da si bo najbrže končal življenje.

Rdeča pomoč pred sodiščem. — V Beogradu se je vršila 28. septembra t. l. glavna razprava proti nekaterim vodilnim članom Rdeče pomoči. Na zatožni klopi je sedela gimnazijska profesorica, dva novinarja in dva delavca. Obtoženi so bili, da so denarna sredstva Rdeče pomoči vporabljali za komunistično propagando in se s tem pregrešili proti določbam zakona o zaščiti države. Vsi obtoženci so bili oproščeni. Tudi Rdeča pomoč v Ljubljani je bila pred ljubljanskim sodiščem 15. septembra oproščena.

Delavski zaupniki v Sarajevu. — Na zahtevo Saveza monopolnih delavcev Jugoslavije so se vršile 14. septembra v sarajevski tobačni tovarni volitve delavskih zaupnikov in zaupnic. Vseh 11 zaupnikov in zaupnic je bilo izvoljenih s kandidatne liste Saveza monopolskih delavcev Jugoslavije.

Stavka v Tesliću zaključena. — Kakor smo že poročali, so pričeli stavkati bosanski lesni delavci. Med podjetniki in delavci je bil sedaj dosežen sporazum. Osemurnik so delavci obdržali, dočim se bodo znižale plače za 6 odstotkov. Podjetje je hotelo znižanje za 20 odstotkov. Delavci so dosegli torej prav sepe uspehe in njih borba ni bila zaman.

Novi napadi delodajalcev. — Niso še zaključeni boji in stavke delavstva, ki se bori proti napadom podjetnikov na osemurni delavnik in dosedanje mezd, že se pripravljajo industrijalci na novo ofenzivo. Tako ponovno zahtevajo podjetniki, zlasti na jugu države, deseturni delavnik in znižanje plač.

Železničarska stavka v Crni Gori. — Crna gora je mala dežlica na jugu Jugoslavije. Zato pa je tembolj hribovita in ima eno samo železnico od Vir Vazara do Bara. In se to železnico je zgra-

dila neka italijanska delniška družba, ki ima železnico še danes v svoji posesti. Ta družba neomejeno izkorišča železniško delavstvo in se temu izkoriščanju nihče ne zgraša. Delavstvo je prepučeno samemu sebi in svoji usodi. Svoji položaj si skuša zboljšati, kakor si ve in zna. Pozvalo je za posredovanje državne oblasti, kar pa je ostalo brez uspeha; zato so stopili železničarji v stavko.

Trgatev na Dolenjskem. Nekoliko pozneje, kakor druga leta, kar je pač posledica deževnega poletja, se je sredi oktobra kakor v Slovenskih gorah in na Bizeljskem pričela tudi na Dolenjskem in v Beli krajini trgategv. Grozdje je v solnčnih jesenskih dnevih lepo dozorelo in bo letošnja vinska kapljica dobra in pridelek precej obilen.

Smrtna kosa. Dne 12. t. m. je umrla v Komenskoga ulici Marija Regovšek. V Blanci je umrl nadučitelj v p. Hinko Likar. — V Žužemberku je rodbini Pirčev umrl sinček Marjanček. — V Gradcu je umrla nadučiteljeva vdova Terezija Cokl. — Na Kongresnem trgu št. 3 je umrla učiteljica ročnih del Karolina Zehrer. — Dne 12. t. m. je umrl v Smartnem ob Dreti trgovec Ivan Klančnik.

Leninova soba v Švici

Spomini na znamenite može tvorijo vedno zanimiv predmet, okrog katerega se suče človeštvo s svojo radovednostjo. Dokler živi izreden človek, je poveljena vsa pozornost njegovim dejanjem, ko pa umrje, postane zanimanja vredno tudi to, kar ga je v življenju obdajalo. Tako ne častimo samo del velikih mislecev, reformatorjev človeštva, ampak tudi to, kar je bilo z njimi v zvezi.

Lenin, duh ruske revolucije, ki je odpravil carizem in prekvasil svojo domovino, je bival nekaj let kot izgnanec v Švici. Živel je v Curihu, kjer je stanoval v ulici Spiegelgasse, ki je tako ozka, da bi komaj spravl vanjo samokolnico. Že pomankanje vaadanjih meščanah udobnosti kaže na to, da tu ne stanujejo ljudje, ki iščejo v življenju razvedrila. Tu je četrt rokodelcev in obrtnikov. Delavci so kajpada socialističnega mlajljenja. Med njimi je živel Lenin, matematik revolucije, ki je natančno izračunal diktaturo proletariata.

Leninov gospodar je bil čevljar. Imel je Lenina za podnajemnika poldrugo leto, od začetka leta 1916 do meseca aprila 1917. Lenin je stanoval poleg gospodarjeve delavnice v Spiegelgasse št. 14, v II. nadstropju. Čevljar se je preselil v majakem terminu 1917 na Culmannovo cesto in je tam najel sobo tudi za Uljanova in njegovo ženo. Toda Lenin ni nikdar stanoval tukaj. Predno je nastopil čas preselitve, jo je potegnil v Rusijo, kamor se je odpeljal 8. aprila. Tega dne je prišel čevljarju ter mu povedal, da mora takoj na pot. Čevljar mu je dejal: "Soba je vendar plačana do 1. maja. Čemu hočete že sedaj proč?" Toda Lenin se je kratko opravičil, da ga kličejo nujne zadeve v domovino, in čevljar, ki je dobro vedel, da Lenin nima preveč denarja na razpolago, se je čudil, kako more zapustiti pred časom stanovanje tak človek, ki plača za sobo 28 avicarskih frankov na mesec. Toliko je namreč plačeval Lenin svojemu gospodarju.

Lenin je živel zelo skromno in enakostavno. Kuhala mu je žena, ponjavec jaja. Lenin jih je jedel ljube napoprane in je potem pil mnogo čaja. Pisal je neprestano. Prejel pa je tudi vso silo knjig in časopisov, čital je knjige in sedel cel božji dan pri mizi. Hodil je večkrat sam na pošto, da ne bi poštar vedno hodil k njemu. Pogostoma je dobival pisma in drugo pošto kar na naslov "Lenin". Čevljar je vprašal gospo Uljanovo, kaj to pravzaprav pomeni in čemu ne priha vsa pošta na pravo ime. Žena je odgovorila, da sta s možem ruska begunca in da živita v Švici pod psevdonomom. No, čevljar si ni delal nadaljnjih skrbi. Vedel je, da sta Lenin in njegova žena priglaskena na policiji in to mu je bilo dovolj.

Ko sta se Lenin in njegova žena izselila, sta zapustila celo kopo časopisov in knjig. Vse to je čevljar sežgal, ker ni mogel prenesti šare v novo stanovanje. Seveda si mož takrat ni predstavljal, da bo Lenin v svoji sobi v Curihu ostal živ in zdrav. Lenini so bili v Švici v sobi, ki jo je imel čevljar, in v kateri je bil tudi njegov pisarništvo. Soba je bila precej velika in svetla, imela je celo balkon. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jedaja

Izstop. 17. Junija 1907
v delavi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calakar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blaz Nevak; gl. blagajnik John Vegrich; urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

Martin Železnikar, predsednik, Box 276, Harberton, Ohio; Frances A. Tauer, 2837 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krlmančič, 13111 Bennington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 3623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terčelj, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Nevak, predsednik, 2627-55 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 256, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslad, Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik 2653 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.; Richard J. Zavertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 36th St., Chicago, Ill.

Združitevni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Julko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJO: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednate vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisilni na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: Martin Železnikar, Box 276, Harberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

veda si mož takrat ni predstavljal, da bo Lenin v svoji sobi v Curihu ostal živ in zdrav. Lenini so bili v Švici v sobi, ki jo je imel čevljar, in v kateri je bil tudi njegov pisarništvo. Soba je bila precej velika in svetla, imela je celo balkon. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin.

Leninova soba v Švici je danes muzej. V sobi je bil tudi pisarništvo, ki ga je imel Lenin. V

Ivan Zorec:
IZ LJUBEZNI
(iz romana "Zmote in konec gospodične Pavle".)

Tisto leto je bila čudovita, lepa pomlad. — Po dolgi zimi, ki je predolgo in pretesno tiščala na drugo zemljo, je sveti junak Jurij kar naenkrat zmagal po-
lastno zimo in ji nagloma oti deviško pomlad. — In vsa pri-
roda je zapela v radostnem zbu-
ru, ki se je nastanil v žametno-
mekho brsteči hosti, nad než-
no zelenimi tratami, posejanimi
z dehtečimi mladimi cvetkami,
in nad ključnim, v stoterih bravn-
nih razlikah se prelivajočim, do-
bro letino, zdravje in življenje o-
betajočim poljem.

Bilo je čudovito lepo in vese-
lo, solca in toplih sapic polno
mlado leto.

Bilo je kakor po hudi, krvavi
bitki široko, steptano polje, ki
se v doseženem božjem miru,
pognojeno s krvjo in prestanim

mučeniškim trpljenjem zdravih
junakov, naposled razcvete in
vdano rodi.

Bilo je lepo kakor na lastni
zemlji, prijazno kakor v hiši o-
četovi in milo in sladko kakor v
srcu izgubljenega sina, ki truden
in skesan pribeži iz daljine,
trde tujine pred sveti, nepozab-
ni prag se v sanjah gledanega
rojstnega doma.

O, človek bi bil pšleknil sredi
tiste prekrasne doline, bi potop-
il vse svoje strte nade, vse svo-
je bridkosti in skrbí, vso svojo
razbolelo neboljnost in vse
svoje veliko gorje; bi potopil
vse, vse v zahvalne zborze zelene-
čih host, v komaj silno brnečo
pesem, dihaajočo in plovečo nad
zelenimi, cvetočimi tratami in
nad mladoletnim poljem, žive-
čim v svetem blagoslovu; bi po-
topil vse svoje grenko in boleče
domotožje in bi se razjokal sam
nad seboj in od mile sreče tiste-
ga blagega trenutka.

Pavla ni slišala zahvalnic, ni
videla lepote, dovzetne vsem po-
kojnim srcem. Ni videla. Vro-
ča domišljija jo je gnala do u-

sočnega razpota. Tu je omah-
ovala in gorela v boju s skuš-
njavami. Volja življenja ji je
bila močna, premočna, pa tudi
ponos osebnosti in zavest časti
in vesti sta bila silna.

Samozavest in vest sta se bo-
reče upirali ob vseh pregošnih
Jernejčevih naskokih.

Vroč, enako močna mlada bo-
jevnika sta obstajala in se me-
rila. Rastoče in zoreče, zdravo
mladoletje njunega prekipevalo-
čega življenja jima je drhtelo v
vseh živcih.

Bolj nego vse rane, bolj jo v
boju omagani, upehani živci.

Pavla je dosti prejkotila v ti-
stih lepih, solčnih dnevih. Jo-
kala se je, če se je zaklenila v
svojo ozko sobico, jokala se je,
če je sanjala po belih stezicah
med vrtnimi gredicami, jokala
se je, če je begala po mehkih po-
tjih med cvetočimi njivami, po-
ljočimi v lahkem valovanju
krotrkih sapic, jokala se je —
kakor takrat ob prvih odlomkih
svojega življenja, presajenega
iz žumakega mesta v tisto tiho,
prijazno dolino.

In tudi zdaj je šla do prijate-
ljice Ivanka.

Ivanka pa je bila nevesta, o-
klicana nevesta vdovca Kosley-
čarja. V dočakani areči se je
kar pomladila. Iz oči ji je gore-
la svatovska radost, po vsem
obrazu ji je igralo blaženo in sa-
mozavestno zadovoljstvo, smeh
in beseda sta ji bila kakor žvr-
goleča pesem v mladi hosti, ka-
kor slavnostni spev cvetočih trat
in zorečih njiv.

"Saj sem ti pravila," je trdo
dejala srečna nevesta, "pravila,
da se boš sebe same najljubši. Ni-
si me ubogala. Igrala si se, na
dve strani si se igrala."

Pavla je pobešala oči v zadre-
gi je mečkala robec, v grlu jo je
dušilo.

"Kaj pa Jerin? Ubogi Je-
rin —" jo je na kratko prijala
Ivanka.

"Samo Jerin, samo Ivan bi mo-
gel pomagati. Če ga ne bi ime-
la tako rada, vse to ne bi bilo,
kakor je."

"Preveč vihrje je v tebi in pre-
malo potrpljenja. Zvesta bodi
sebi in njemu! V tem je ves na-
uk."

Tako jo je odpravila modra
nevesta Ivanka, ki ji Pavlino ve-
denje ni bilo všeč.

Kakor okregana učenka je šla
lepa Pavla domov. V srcu jo je
peknel hud kes, ker je tudi sama
začela spoznavati, da se je bila
zaupala preveč.

Ali ob prvem Jernejčevem
posetu ji je mehka volja spet o-
mahnila. Zmagovito se je
smehljala njegovim snubitvam,
rdela je ob njegovih vročih pro-
šnjah in se našla tako rekoč še
le v zadnjem trenutku.

"Ne!" je odrezala in se ni več
smehljala in ni več rdela; spom-
nila se je Ivankinega nauka.

"Pa zdravi!" je zamolklo de-
jal Jernejčič in je šel.

Ko so v veži utihnili njegovi
koraki, jo je zbolelo vihravo
srce, da bi se bila skoraj zgru-
dila. Planila je k oknu in je str-
mela za doktorjem, po licu so ji
vrele vroče solze.

Tiste solze so bile olajšujoče.
Kakor bi bila z njimi oprala vse
svoje nezveste misli, je vzdihni-
la, ko je za ovinkom poti izginil
nevarni zalezovalec njene omah-
ljive krepotit. — Popoldne je
prišla k njej Brigita. Zmerom
vesela ženaka se ni smejala; čis-
to resno in skoraj otožno jo je
gledala.

"Tale doktor čudno rad in do-
stikrat hodi k vam," je dejala;
oči je umikala, ko je govorila.

"Hm."

"Če bi jaz bila vi, bi ga zapo-
dila."

"Zakaj, no zakaj?" je zarde-
la učiteljica.

"Zakaj? Ker ni mož! Danes
ga je Groznik ščipal zaradi vas,
on pa se je dvoumno smehljaj,
da je malo manjkalo, pa bi bil
dejal, češ, da njegova pota niso
zaman."

"Kdor molči, vsem odgovori."
"Ali pa vsem pritrjuje."

"Povejte, kaj drugega pove-
te," se je vznemirila Pavla.

"Ne vem dosti. Groznik in
Groznica sta prijatelja. Včeraj
sta složno ozmerjala naduče-
lja. Mož je postal siten. Ve-
del se je kakor jež v lisičini. Re-
vež, kaj bo počel brez Grozni-
ce?"

"Bežite, bežite! To so bile sa-
me čenčarije."

"Kakor hočete. Te ljubezni je
torej konec. Zato pa bomo ime-
li v hiši poroko."

"Srebrno?"

"Ročnato: Janex in Metka se
vzameta. Fant je dobil po neki
teti hišico in nekaj zemlje in
zdaj jemlje Metko. Menda u-
darita že to jesen. Kdaj pa vi-
dva?"

"Katera 'vidva'?"

"Vi pa Jerin, če ga ni že kdo
izpodrinil."

(Dalje prihodnjič.)

ZENITVENA PONUDBA.
Slovenec, vdovec s štirimi
otroci v starosti od 7 do 13 let,
star 42 let, imam svojo hišo in
redno delam. Želim se seznaniti
s Slovenko ali Hrvatiko v staro-
sti 30 do 40 let, samska ali vdova
z enim otrokom, samo, da bode
dobra gospodinja, seznaniti se
želim v svrhu ženitve. Če katero
veseli naj piše na naslov: VDO-
VEC, 2627 So. Lawndale ave.,
Chicago, Ill.—(Adv.)

**DA SKUHAŠ DOBRO PI-
VO, PIŠI PO NAŠE
PRODUKTE.**
Imamo v zalogi slad, kromelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskušajte
in se prepričajte, da je doma pri nas
kuhanj vedno le najboljši in najso-
nejši.

Groceries, sladničarjem in v pro-
dajalnih kolonialnih damo primeren po-
snet pri večjih naročilih. Pišite po
informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

**LEPA PRILIKA ZA SLOVEN-
CA ALI HRVATA.**
Na prodaj je posestvo v sredi-
ni slovenako-hrvatske naselbine
v Milwaukee, Wis., sestojече iz
gostilne, brivnice, krojačnice, s-
dvoran za seje itd. ene velike
plesne dvorane z odrom ter po-
polno opravo modernih kulis in
razsvetljave, telovadnice in sta-
novanja. Proda se poceni nad
bolezní v družini. Dobrodki na
\$5,000.00 na leto brez gostilne.

NATL SERVICE BUREAU
458 National Ave., Milwaukee
Wisconsin.
(Adv.)

Proti bolečinam
v hrbtu, straneh, kolkih
in v prsih, na otekline in
krče rabite

**Severa's
Gothardol.**
Hišni liniment za mazanje
zunaj ki hitro prežene
revmatične in nevralgične
bolečine.

Cena 50 in 60 centov.

Zahtevajte najprej pri lekarju.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

DOTA
Spisali Jui Kozak.

(Dalje.)
Ni še prestopil praga, ko se je skesala za
priznanje svojega početja in hotela planiti za
njim, da bi mu s poslednjim očitkom zastrupi-
la dušo. Kaj se še sedaj ne zaveda, kako jo
boli razbita majolika srca, iz katere je izpil do
poslednje arage njeno kri? Kako jo grize po-
nižanje pred ono? "Ne, ničesar ne ve, drugače
bi ne mogel odhajati tako hladnokrvno!"

Najhujša bolest v človeški duši ne razglasa
krivice, ugnezdí se pod videzom kot strup dol-
gotrajne bolezni, tam gloda in gloda, da nihče
ne ve, odkod prihaja konec.

Podobno je življenje jesenskimi poljanam,
kjer plapolajo med megami ognji, pokončujoči
vse, kar ni rodilo sadu. V Martinem srcu pa so
gorele vse sanje, spomladi rojene, v jeseni brez-
plodno zavržene. V trpki žalosti je prošila svo-
je roke, kakor trpečejo veje ogolelega drevesa
pod evinčenim nebom.

8.
Megle so ležale nad zemljo, malokdaj je
solnce to zimo preganjalo mráz in človeško po-
trtost.

Marta se ni več vrnila v Kristofovo hišo.
Vse dni je presedala pri stroju, odkoder se je na
večer vračala in slabo opremljeno sobo,
katero je najela v predmestju. Kadar je v
dolgih nočeh odkrivala svoje srce praznini krog
sebe, se borila s spomini, se ji je vselej zdelo,
da se je v to samoto priplazila skozi gosto robi-
dovje, ki je neumljeno raztrgalo njeno srce,
da se rane še vedno niso mogle zaceliti in je
iz opirajočih se brazgotin curjela sveža kri na
prevarano mladost.

Od časa do časa se je vznemirila, neumor-
no so iskale oči spotoma domov, ter je že pozno
bežala nazaj na ulico, da bi se okrutno naslaja-
la z njegovo srečo. Nato se je v hipu prestra-
šila črnih mrež svojih mialí, sprednih v nje-
nem kotičku, odkoder je gledala v svet.

Le počasi se je vračala k sebi, tako ne-
vidno, kakor v zemlji poženo kali. Trudoma je
našla zaupanje v svojo lepoto, v zavest, da bo
utrgana roža vnovič cvetela.

Boječe in tipajoče se je naselilo v srce od-
puščanje. Če bi se srečala z njim, bi mu mo-
goče mirno priznala: "Zavrzel si me, ker nisi
bil rojen za očeta mojih otrok."

Od teh je pričela sanjati. V neviden, rož-
nat obrazek je strmela; nad njo se je smehljaj,
stegalo je zalite ročice zlato dete in jo prosilo
rojstva. Beseda mati je tiela v njenih ustih kot
neugeljiv ogorek, žgal njeno kri in telo, da se
je v nočeh spenjalo, hrepenelo po njem, ki jo
oploidi.

Padala je nazaj, vsa utrujena in razoča-
rana, ker ni bilo nikogar, ki bi ga tolikanj lju-
bila. Kolikor slajše so bile sanje, tem trpejše
je grizlo spoznanje, da brez ljubezni ne najde
pota do cvetočega obrazka. In te ni našla. Kri-
vila je svojo samoto, da je preboječa in pre-
uboga za med ljudi.

Tisti čas jo je obiskala Ana. Navsezgodaj
je potrkala.

"Lepo, lepo v svojem golobnjačku si na vse
pozabila," jo je pozdravila Marta, pa se takoj
zagledala, kako se je namrgodil
razposajeni obrazek.

"Oh, ali je dolgočasen ta dedec."

Marta se je prestrašila svoje lastne miali:
"Kar se je zgodilo meni, se bo vsak čas nje-
mu."

"Do grla sem ga sita. Ni življenja v tem
žaklju."

"Kaj te nisem svarila? Zaradi denarja te
je pograbil; je mislil, bogve kaj bo ostalo."

"Bah, pustimo. Kar zaporedoma: je dol-
gočasen, pust kot dren, lesen štor, klada, top in
neumen, pa neroden in še ljubosumen ni. Vrag
ga vzemi. Zdaj ostanem tu, vso spomlad, če
hoče za menoj, naj je pride. Martinček, le hi-
tro vstani, me spremiš v banko po denarce, po-
poldne pa se pelješ z nami, par prav čednih fan-
tov od nas je tu."

Ko se je Marta oblačila, jo je Ana nepre-
stano obletavala s svojimi vprašanji: "Kaj pa
ti počneš? Kdo bi razumel, kar uganjaš. Ka-
kor praviš, je le res, da sta se s Kristofom
spila. Zaradi plače gotovo ne. Ti, slišiš?
Takišale kaniš z menoj? Jezus, kaj nimaš de-
narja? Moj bog, pošvedrane čevljičke, flor no-
gavice, pa perilo. Kako si se zavrzel, moj Mar-
tinček."

Anine solze so rosile na labodji vrat Mar-
te, ki je položila svojo glavico na nješe plave
kite in se ni zjokala zavoljo nogavic in perila,
ampak za vso svojo teško zimo. Ganjena je
Ana objela svojo sestro.

Še to jutro jo je oblekla. V novih čevlji-
čkih je bil Martin korak prožen in vesel do
smeha, njeno vitko telo pa pomladanska bre-
za, ki lovi prvo zelenje med svoje lase.

V gozdličku za vasjo so polegli. Marta je
poklicala Ano.

"Ti, kdo pa je?"

"Tvoj spremiljevalec? Damjan Zbona mu
praviš, menda uradnik."

"Lepe oči ima."

"Pa prazen nič."

Ležali so pod borovci, na katerih je šele
mežikalo azeže zelenje. Pred njimi na poljih
je soplja zemlja, komaj so jo prevrgli. Iz Fri-
dolinove kleti je prinesla Ana triletno, rubinasto
starino. Marta je ležala sama, le Damjan Zbo-
na se je zleknil poleg nje in gledala sta se skozi
rdeči kristal polne steklenice.

Slutila je njegovo misel. "Vi ljubite zem-
ljo?"

Zbona je povesil oči: "Res je, gospodična
Marta. Štrastno jo ljubim, vročo in črno, še
preden poženo prve kali. Poglejte nebo nad se-
boj. Zareča lava lije na zemljo. Ali vidite,
kako kipe borovci? Sredi njih debia vre strast
in se peni njih sok hrepenenja. Tako vroče so-
pejo, da čutim na dlaneh njih oster dih. Tam-
le pa režejo zemljo, za plugom se poganjajo črni
valovi. Ali ne zdrami vaše duše ta strašna sila,
ki bo, oproščena vseh spon, v zelena žitna po-
lja sekala krvavordeče cvetove? Ste že ležali
za žitom na obronku in je nad njim bilo razpeto
sinje nebo? Kako bi vam mogel povedati, kaj
sem občutil, ko se večna rast zemlje preliva v
večni mir nad seboj?"

Prisluhnila je; slastno je vpirala vanj svo-
je oči in se opajala od žarečih žarkov na njego-
vem obličju.

"Gospodična, pohajate zdaj v teh nočeh
med njive in v gozd? Se vam ne zdi, da so zvez-
de vroče kot naša srca in blizu za prijem otro-
ške roke? In zjutraj resnično verjamete, da so
ponoči padle na polja, na rože, tako leskečejo
poljane. Pa če greste z bolestjo v duši v to
noč, ostrmitne nenadoma in veste le, da zem-
lja rodi, da raste drevo in zvezde gredo."

"Zvezde gredo," je rastlo v Marti. Omam-
ljena je ponavljala: "Kaj krivica, kaj bolest,
le zvezde gredo."

Tajna slast je razvnela mlado kri.

"Pijva, gospod Damjan!" Smeje je držala
kozarec pred očmi: "Poglejte, zemlja je vsa
zagorela."

Damjan je natočil, se nagnil k njej šepeta-
je: "Če gledam vas, bi dejal, gospodična Mar-
ta gori."

"Tudi vi ste ves v plamenih. Dajva, eks!"
Vreščanje in smeh sta posegla v njun raz-
govor. Tam zadaj je polzkušala Ana plezati na
drevo; nerodno si je hotela zakriti bele čipke:
"Tak počakajte, da splezam. Kdor me doseže,
bo moj."

"Punca je nora," je pomislila Marta.

Okoli drevesa je rajalo razbrzdano smeja-
nje. Komaj se je vzpela, jo je objel krog pasu
lep, mlad fant in zbežal z njo. Ana je zacvilila
in vsi so hiteli, da jo osvobodijo.

Zdramilo se je v Zboni. Oči so mu gorele
in ves vroč se je vrgele na zemljo: "Jo, gospo-
dična Marta, kako ljubim to zemljo." Zagrebel
se je vanjo.

"Moj Bog, kaj pa počnete."

"Zgorim v tej zemlji, boš videli." Že je
zgrebel za glavo globoko in kakor brezumen je
dihal v zemljo.

Ana je privihrala vsa razkušana ter se
smejala na vse grlo: "Fantje, zakopljimo ga."
Prišli so ga, postavili na glavo in ga zasipali s
prstjo. "Vidiš, kako se je boš najedel," se je
udarjala Ana po stegnih.

(Dalje prihodnjič.)

BOŽIČNO DARILO V DENARJU

ima samo tedaj svojo pravo vrednost, če je nakazano po
božičem.

Gotovo vam je znano, da je pošta preobložena z prometom v to
času, zaradi tega ne odlašajte s pošiljateljvjo.

Glejte na to, da vaši sorodniki v stari domovini gotovo do-
pošiljatev pred božičem.

Pozornost, katero posvečamo mi takim pošiljateljv v domovi-
vam jamči, da bo izplačilo izvršeno v popolnem redu in najkr-
šem času.

Z ozirom na naš veliki promet in direktno zvezo z bankami v
movini, Vam zamoremo nuditi najugodnejše cene.

Sprejemamo prijave za božični izlet v domovino z parniko
"Berengaria," kateri odpluje iz New Yorka dne 9. decembra.
htevajte vsa pojasnila od nas.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILLINOIS

VARNA BANKA ZA VLAGATI VAŠE PRIHRANK

